

Adiós a las Vegas - John O'Brien

Samuel Goldwyn considerava que una pel·lícula ha de començar amb el terratrèmol de San Francisco i continuar pujant. John O'Brien, fidel a aquesta tradició, va començar *Adiós a Las Vegas (Leaving Las Vegas)* amb la violació anal d'una prostituta per part de tres adolescents i va fer créixer el ritme fins al final.

Els referents cinematogràfics són inevitables. La relació entre Ben i Sera m'ha recordat la que mantenien Henry Chinaski i Wanda Wilcox a *Barfly*. Una nit, sortint de veure aquesta pel·lícula, un poeta minimalista em va confiar una revelació que li havia sobrevingut a la sala: darrere l'alcoholisme s'hi pot ocultar la poesia. Ben i Chinasky tenen en comú que perpetuen les borratxeres a Los Angeles i que menyspreen el seu propi cos, però Chinasky escrivia, mentre que Ben es limita a formular frases boniques i, en última instància, a convertir la seva vida en un text. No he anat a veure la pel·lícula *Adiós a Las Vegas* perquè des del començament m'ha estat impossible imaginar Nicolas Cage en el paper de Ben, que sembla escrit pensant en Jeff Bridges. D'altra banda, al llibre Sera és negra -perdó: afroamericana-, mentre que Elisabeth Sue resulta irremissiblement WASP. Ocorre a l'inrevés que a *L'informe Pelicà*, on no hi ha cap indicatiu a la novel·la que faci suposar que el periodista Gray Grantham sigui negre com l'actor que li dona vida a la pel·lícula. El cinema és sempre acolorit. Tornem, doncs, a la novel·la.

O'Brien té coses per explicar i sap com fer-ho. Després de seguir la tradició nord-americana de viure experiències al límit per després escriure-les, abandona la beguda i escriu en dos anys aquest llibre impossible: la trobada al caire de l'abisme entre un home que decideix beure fins a morir i una prostituta de carrer torturada per un proxeneta que necessita autoafirmar-se. Ben i Sera tenen en comú la lucidesa i l'absència de judicis morals, que els fan viure una relació sentimental -potser més que de sentiments, s'hauria de parlar de simpatia- al costat de la qual l'*amour fou* d'André Breton és propi d'una ursulina positivista. Sera es veu a si mateixa com "un tiquet d'aparcament"; Ben, com "un incansable arquitecte de la seva pròpia ruïna". El narrador relata els seus moviments i diàlegs, però també -i això és important- els seus pensaments. No ens trobem, doncs, davant un guió cinematogràfic novel·lat, sinó davant d'una obra amb un punt de vista decimonònic, una tragèdia contemporània en quatre actes narrada per qui ho sap tot dels personatges. L'autor ho ha encertat: no crec que l'estil merament descriptiu servís per transmetre la intensa desesperança de la novel·la. Malgrat virtuosismes com el de James Purdy, les paraules i els gestos no ho poden explicar tot.

Amb tot, John O'Brien hauria estat un bon guionista, expert com era a traslladar atributs indicials i a dibuixar arquetips als desolats carrers de Las Vegas. Com un privilegi de la decadència, Ben decideix comprar dues dotzenes de mitjons i de calçotets per no haver-ne de rentar mai més. A Sera, l'únic que la fa tornar a casa als matins és

una ampolla de col·lutori bucal per treure's el gust de semen. Ella sap que és de dia perquè al bar del casino molts clients beuen vodka, licor amb connotacions matutines. Ell examina el para-xocs del cotxe als matins per comprovar que no ha atropellat ningú quan tornava borratxo a casa. Tot el llibre és ple de detalls que el fan destacar entre la constel·lació d'obres que han tractat l'amor i la mort. Quan el llegim ens pot semblar el primer llibre que toca aquests temes. L'escenari de Las Vegas, el temple de la sort i dels diners, on bars i casinos ignoren el significat de la paraula «tancar», adquireix dimensions èpiques en mans d'O'Brien. Fins i tot subtemes tan contemporanis com els de la prostituta bona o el de l'autodestrucció programada mitjançant l'alcohol són tractats d'una manera nova. Al costat de *Adiós a Las Vegas*, molts llibres revelen amb transparència la seva condició de còpies, de plagis, de meres reescriptures -ni que sigui de manera retrospectiva-. La literatura lúdica pot ser intertextual, però la tragèdia requereix certes dosis d'implicació de l'autor.

L'ombra del tercer personatge en discòrdia, el proxeneta de Sera, plana sobre la relació que s'estableix entre els dos protagonistes. Però la seva intervenció fatal hauria estat massa semblant a la dels dolents que estem acostumats a veure a la televisió. Quan el proxeneta desapareix de manera enigmàtica, ho fa per sempre. D'altra banda la mort de Ben, anunciada d'ençà que apareix, es produeix amb tota naturalitat. Que estigui anunciada no significa que l'autor la prepari artificiosament com a clímax d'una sèrie d'esdeveniments violents, a la manera de les telesèries d'importació. Les relacions entre els personatges d'aquesta novel·la no obeeixen a clixés de la cultura popular, sinó que es desenvolupen al marge de les previsions. De fet, O'Brien no va signar el contracte amb el productor Stuart Regan fins que aquest no li va assegurar que la pel·lícula no tindria un final feliç ni seria la història exemplar de dos éssers que es redimeixen. La redempció obligatòria i externa no té res a veure amb Ben, ni tampoc amb O'Brien, que es va suïcidar dues setmanes després de firmar el contracte. De fet, el tema de fons de *Adiós a Las Vegas* és el valor de l'existència. Per això qualsevol lector, per poc avesat que estigui a les experiències dels límits, pot trobar en Ben i Sera la resposta a algunes de les seves preguntes més íntimes.